

Kerti kakukkfű (*Thymus vulgaris*)

- származás:
Földközi-tenger
vidéke,
- meleg- és
fényigényes,
- évelő félcserje,

- **Drog:**
herba (*Thymi herba*),
illóolaj (*Thymi aetheroleum*),

- **Hatóanyag:**
illóolaj (1-2,5%) (timol, karvakrol, p-cimol,
borneol, linalool, cineol),
cseranyag (10%),
keserűanyag,
gyanta,
szaponin.

- **Farmakológiai hatás:**
köptető, görcsoldó, féreghajtó,

- **Felhasználás:**
galenikumok (köhögéscsillapító), bőrgomba
ellen, bélféregűző,
fűszer,
illatszeripar,
likőrpar.

Kakukkfű – termesztés (4-6 év)

- **Elővetemény:** kapások, önmaga után 4 évig
ne,
- **Talajelőkészítés:** őszi mélyszántás, tavaszi
fogasolás v. kombinátorozás,
- **Tápanyag-utánpótlás:** telepítés előtt
szervestrágya (25-30 t/ha),
később **N:P:K=50-80 : 50-80 : 40-60 kg/ha**,
vágás után: **N=30-40 kg/ha**,

- **Szaporítás:**
palántanevelés
hely: szabadágy
vetésidő: márc. k.
sortávolság: 20-25 cm
vetésmélység: 0,5-1 cm
vetőmagmennyiség: 30-40 kg/ha

- **Telepítés:** máj.v., 50 x 25 cm

- **Ápolás:** gyomirtás
- **Növényvédelem:** -
- **Betakarítás:**
virágzaskor, fásodó részek felett
1. évben 1x,
2. évtől 2x
- **Elsődleges feldolgozás:** szárítás 40 °C,
illóolaj-lepárlás,
- **Hozam:** 1,5-2,5 t/ha herba,
6-8 kg/ha illóolaj.

Orvosi zsálya (*Salvia officinalis*)

- származás:
Földközi-tenger vidéke,
- melegigényes,
szárazságtűrő,
- évelő félcserje

- **Drog:**
levél (*Salviae folium*),
illóolaj (*Salviae aetheroleum*),

- **Hatóanyag:**
illóolaj 1-2,5% (alfa-, béta-tujon (30-50%),
borneol, cineol, kámfor, pinén),
cseranyag 3-8%,
flavonoidok,
keserűanyagok,
glikozidok,
gyanta.

- **Farmakológiai hatás:**
gyulladás- és izzadáscsökkentő, hasmenést gátló, összehúzó, antibiotikus,
- **Felhasználás:**
izzadásgátló, száj-, toroköblítő, tea,
(túladagolás tujontartalma miatt veszélyes).

Orvosi zsálya – termesztés (5-6 év)

- **Elővetemény:** hamar lekerülő, nem gyomosító,
- **Talajelőkészítés:** őszi mélyszántás, tavaszi fogasolás v. kombinátorozás,
- **Tápanyag-utánpótlás:** telepítés előtt **szervestrágya** (20-30 t/ha) v.
N:P= 60-80 : 40-60 kg/ha,
később **N:P:K=60 : 50-60 : 40-60 kg/ha**,
vágás után: **N=30 kg/ha**,

• Szaporítás:

helybevetés (okt.v.- nov.e.)
(vontatott kelés,
lassú növekedés,
gyomosodás)

palántanevelés

hely: szabadágy
vetésidő: ápr. v. – máj. e.
sortávolság: 20-25 cm
vetésmélység: 3-4 cm
vetőmagmennyiség: 30-40 kg/ha

• Telepítés:

kiültetés: szept. v. – okt. e.
tenyészterület: 60-70 cm x 30-40 cm

• Ápolás:

visszavágás (8-10 cm-re)
mechanikai sorközművelés
vegyszeres gyomirtás 2-3. évben

• **Növényvédelem:** -

- **Betakarítás:** kaszálvarakodó, fásodott szár rész felett,

levél, herba:

1. évben: 1x (bimbók megjelenése előtt)
2. évtől: 2x (bimbók megjelenése előtt + 25-30 cm hajtáshossz)

illóolaj:

teljes virágzáskor,
délben

- **Elsődleges feldolgozás:** szárítás 40 °C, illóolaj-lepárlás azonnal,

- **Hozam:** *levél:* 0,8-1,0 t/ha (5-6 : 1)
herba: 1,5 t/ha (4-5 : 1)
illóolaj: 8-10 kg/ha

Muskotályzsálya (*Salvia sclarea*)

- származás: Földközi-tenger vidéke, Kisázsia
- meleg- és fényigényes, **szárazságtűrő**,
- **2-3 éves**

- **Drog:**

illóolaj (*Salviae sclareae aetheroleum*),

- **Hatóanyag:**

illóolaj (linalil-acetát, **szklareol**, linalool, alfa-, béta-pinén, alfa-, béta-**tujon**, borneol), zsírosolaj (termés, 25-30%).

- **Farmakológiai hatás:**

nyugtató, antiszeptikus,

- **Felhasználás:**

száj-, toroköblítő, borogatás, háztartás-vegyipar (illatanyag).

Rozmaring (*Rosmarinus officinalis*)

- származás: Földközi-tenger vidéke,
- melegigényes, **szárazságtűrő**,
- évelő félcserje,
- nálunk hideg télen **kifagyhat**,

- **Drog:**

levél (*Rosmarini folium*),

illóolaj (*Rosmarini aetheroleum*),

- **Hatóanyag:**

illóolaj (1,8-cineol, kámfor, borneol),

cseranyag,

flavonoidok.

- **Farmakológiai hatás:**

antibakteriális, antioxidáns, gyulladáscsökkentő
(levél),

reumára, fájdalomcsillapító (illóolaj),

- **Felhasználás:**

teakeverékekben (emésztésjavító), bedörzsölő
szerek,

kozmetikai ipar,

fűszer.